

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN PHÚC LỘC

CƠ SỞ ĐỊA LÝ HUYỆN ĐẠI TỪ
PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC TRÁI ĐẤT

Thái Nguyên, 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN PHÚC LỘC

**CƠ SỞ ĐỊA LÝ HUYỆN ĐẠI TỪ
PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI**

Chuyên ngành : Địa lí tự nhiên

Mã số : 60.44.02.17

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC TRÁI ĐẤT

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Trần Viết Khanh

Thái Nguyên, 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi, các số liệu trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng. Kết quả trong luận văn chưa được công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào khác.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Phúc Lộc

Xác nhận

của trưởng khoa chuyên môn

PGS.TS. Nguyễn Thị Hồng

Xác nhận

của Người hướng dẫn khoa học

PGS.TS. Trần Viết Khanh

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc và chân thành cảm ơn PGS.TS Trần Việt Khanh đã chỉ bảo, hướng dẫn và giúp đỡ tôi rất tận tình trong suốt thời gian thực hiện luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của Ban chủ nhiệm khoa Địa lí, các thầy giáo, cô giáo khoa Địa lí trường Đại Học Sư Phạm – Đại học Thái Nguyên. Tôi xin cảm ơn các giáo sư, tiến sĩ của Viện Địa lí thuộc Viện Khoa học và Công nghệ Việt Nam đã tạo mọi điều kiện thuận lợi và giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin cảm ơn Sở Tài nguyên và Môi trường, Sở Văn hóa - Thể thao và Du lịch Thái Nguyên; UBND huyện Đại Từ, và các cơ quan, cá nhân đã giúp đỡ tôi về nguồn tư liệu phục vụ cho việc nghiên cứu đề tài.

Cuối cùng, tôi xin cảm ơn gia đình, những người thân và bạn bè luôn động viên, ủng hộ, giúp tôi tập trung nghiên cứu và hoàn thành luận văn của mình.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2015

Học viên

Nguyễn Phúc Lộc

MỤC LỤC

	Trang
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu đề tài	2
3. Mục đích nghiên cứu	4
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
5. Phạm vi nghiên cứu	5
6. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu	5
6.1. Quan điểm nghiên cứu	5
6.1.1. <i>Quan điểm tổng hợp</i>	5
6.1.2. <i>Quan điểm lịch sử</i>	5
6.1.3. <i>Quan điểm hệ thống</i>	6
6.1.4. <i>Quan điểm phát triển bền vững</i>	6
6.2. Phương pháp nghiên cứu	6
6.2.1. <i>Phương pháp thực địa</i>	6
6.2.2. <i>Phương pháp thu thập và tổng hợp tài liệu</i>	6
6.2.3. <i>Phương pháp xử lí số liệu thống kê</i>	6
6.2.4. <i>Phương pháp phân tích tổng hợp</i>	7
6.2.5. <i>Phương pháp bản đồ và hệ thống thông tin địa lí</i>	7
6.2.6. <i>Phương pháp nghiên cứu địa lí tự nhiên ứng dụng</i>	8
6.2.7. <i>Phương pháp phân tích dự báo</i>	8

7. Đóng góp của luận văn	8
8. Cấu trúc của luận văn	8
NỘI DUNG	9
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA VIỆC ĐÁNH GIÁ CƠ SỞ ĐỊA LÍ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI	9
1.1. Tổng quan về du lịch sinh thái	9
<i>1.1.1. Các khái niệm</i>	9
<i>1.1.1.1. Khái niệm du lịch</i>	9
<i>1.1.1.2. Khái niệm du lịch sinh thái</i>	10
1.1.2. Nhiệm vụ và phân loại du lịch sinh thái	12
<i>1.1.2.1. Nhiệm vụ</i>	12
<i>1.1.2.2. Phân loại</i>	13
1.1.3. Yêu cầu phát triển DLST	13
1.1.4. Đặc điểm của các đối tượng tham gia hoạt động DLST	17
1.2. Cơ sở địa lí để phát triển du lịch sinh thái	18
1.2.1. Điều kiện phát triển du lịch sinh thái	18
<i>1.2.1.1. Quan điểm</i>	18
<i>1.2.1.2. Tài nguyên du lịch sinh thái</i>	18
<i>1.2.1.3. Phân loại tài nguyên du lịch sinh thái chính</i>	21
<i>1.2.1.4. Đặc điểm của tài nguyên du lịch sinh thái</i>	25
1.2.2. Phương pháp đánh giá	27
<i>1.2.2.1. Phương pháp đánh giá theo từng dạng tài nguyên du lịch</i>	27
<i>1.2.2.2. Phương pháp đánh giá tổng hợp</i>	29
Tiểu kết chương 1	32
Chương 2: CƠ SỞ ĐỊA LÍ HUYỆN ĐẠI TỪ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI	33
2.1. Cơ sở địa lí huyện Đại Từ	33
<i>2.1.1. Vị trí địa lí và lãnh thổ</i>	33
2.1.2. Điều kiện tự nhiên	35
<i>2.1.2.1. Đặc điểm địa chất - khoáng sản</i>	35

2.1.2.2. Địa hình và tài nguyên địa hình	38
2.1.2.3. Điều kiện khí hậu	42
2.1.2.4. Thủy văn.....	45
2.1.2.5. Lớp phủ thổ nhưỡng	46
2.1.2.6. Thảm thực vật	47
2.1.3. Điều kiện kinh tế - xã hội	50
2.1.3.1. Dân cư và nguồn lao động	50
2.1.3.2. Tình hình kinh tế	50
2.1.3.3. Cơ sở hạ tầng.....	51
2.2. Đánh giá tổng hợp điều kiện địa lí để phát triển du lịch sinh thái ...	52
2.2.1. Hiện trạng du lịch huyện Đại Từ	52
2.2.1.1. Ưu điểm.....	52
2.2.1.2. Hạn chế.....	52
2.2.2. Lựa chọn đối tượng đánh giá	53
2.2.3. Xây dựng thang đánh giá	54
2.2.3.1. Chọn các tiêu chí đánh giá.....	54
2.2.3.2. Xác định chỉ tiêu và điểm của các cấp	55
2.2.3.3. Xác định hệ số của các tiêu chí	56
2.2.4. Đánh giá các điểm DLST huyện Đại Từ	56
2.2.5. Đánh giá kết quả.....	59
Tiểu kết chương 2	60
Chương 3: ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG	61
DU LỊCH SINH THÁI HUYỆN ĐẠI TỪ - TỈNH THÁI NGUYÊN	61
3.1. Tổ chức lãnh thổ DLST	61
3.1.1. Vị trí của huyện Đại Từ trong chiến lược phát triển kinh tế tỉnh Thái Nguyên.....	61
3.1.2. Một số điểm DLST tiêu biểu.....	62
3.1.2.1. Khu du lịch quốc gia Hồ Núi Cốc	62
3.1.2.2. Suối Tiên Sa	63
3.1.2.3. Vườn quốc gia Tam Đảo	64
3.1.2.4. Khu du lịch núi Văn, núi Võ	65

3.1.2.5. Khu di tích quốc gia 27/7	65
3.1.3. Mô hình không gian phát triển DLST huyện Đại Từ.....	66
3.1.3.1. Các tuyến DLST trên địa bàn huyện.....	66
3.1.3.2. Các tuyến DLST liên huyện	67
3.2. Định hướng và giải pháp phát triển DLST huyện Đại Từ	70
3.2.1. Quan điểm và mục tiêu phát triển.....	71
3.2.1.1. Quan điểm phát triển	71
3.2.2. Mục tiêu phát triển	71
3.2.2. Định hướng phát triển DLST huyện Đại Từ	72
3.2.2.1. Định hướng phát triển các loại hình du lịch	72
3.2.2.2. Định hướng phát triển du lịch theo lãnh thổ.....	72
3.2.2.3. Định hướng sản phẩm du lịch	73
3.2.2.4. Định hướng về quy hoạch và giám sát các hoạt động kinh tế.....	74
3.2.3. Giải pháp phát triển DLST huyện Đại Từ	75
3.2.3.1. Giải pháp về cơ chế, chính sách.....	75
3.2.3.2. Giải pháp về đào tạo cán bộ quản lý và hướng dẫn viên du lịch	76
3.2.3.3. Giải pháp liên kết với cộng đồng	77
3.2.3.4. Giải pháp xây dựng cơ sở hạ tầng, vật chất kỹ thuật.....	77
3.2.3.5. Giải pháp về bảo vệ môi trường và đa dạng sinh học	78
Tiểu kết chương 3	79
KẾT LUẬN.....	80
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN VĂN.....	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	83

DANH MỤC VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt	Nội dung
1	CQ	Cảnh quan
2	DLST	Du lịch sinh thái
3	ĐDSH	Đa dạng sinh học
4	ĐNN	Đất ngập nước
5	HST	Hệ sinh thái
6	KBTTN	Khu bảo tồn thiên nhiên
7	KDL	Khu du lịch
8	KT-XH	Kinh tế - xã hội
9	VQG	Vườn quốc gia

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Mức độ đánh giá điều kiện phát triển DLST huyện Đại Từ.....	32
Bảng 2.1. Diện tích theo cấp độ cao tuyệt đối và độ dốc [25]	38
Bảng 2.2: Tần suất gió mùa đông trạm Đại Từ (đơn vị: %).....	42
Bảng 2.3: Tần suất gió mùa hè trạm Đại Từ (đơn vị: %).....	42
Bảng 2.4: Nhiệt độ trung bình tháng, năm ở trạm Đại Từ (đơn vị: °C).....	43
Bảng 2.5: Lượng mưa trung bình tháng và năm ở một số trạm của huyện Đại Từ (đơn vị: mm)	44
Bảng 2.6. Mức độ đánh giá điều kiện phát triển DLST huyện Đại Từ.....	56
Bảng 2.7. Đánh giá các điểm DLST huyện Đại Từ	58
Bảng 2.8. Đánh giá mức độ thuận lợi để phát triển DLST tại các điểm DLST tiêu biểu ở huyện Đại Từ	59
Bảng 3.1. So sánh một số chỉ tiêu của huyện Đại Từ so với tỉnh Thái Nguyên.	61